

דיון דילמה

אחדות
מתוך
שונות

מטרות

- 1 לעודד את המשתתפים להבחין בשונות שביניהם.
- 2 לפתח בקרב המשתתפים התייחסות מכבדת, מבינה וסובלנית כלפי השונים מהם.
- 3 לדון ביכולת ליצור שותפות בין פרטים ובחברה הישראלית בכלל, למרות ובזכות השונות הקיימת.

מהלך היחידה

- 1 פתיחה – הגורם המזמן
- 2 דילמות ודיון
- 3 סיום – דבר הנשיאים ותמונת סיכום

פתיחה – הגורם המזמן

בפתיחת היחידה, המנחה יסביר מהו יום האחדות, על-פי עיקרי דברי מנהל מינהל חברה ונוער [המצויים במבוא הכללי לערכה].

דילמות ודיון

מטרת שלב זה היא לחדד את השאלות ביחס לקונפליקטים שהתחלנו לעסוק בהן בפעילויות הקודמות. חידוד השאלות ייעשה באמצעות עיסוק בדילמות. הדילמות ייכתבו על פלקטים גדולים, וחלק זה יועבר בסגנון משחק הטלויזיה הידוע "כן או לא": דילמה תוצג במרכז החדר, המשתתפים יעמדו תחת השלט "כן" אם החלטתם בדילמה זו חיובית, ותחת השלט "לא" אם החלטתם בדילמה זו שלילית. כך ייווצרו שתי קבוצות. כל קבוצה תנסה לשכנע את חברתה לעבור אליה. משתתפים שישתכנעו יצביעו ברגליים ויעברו אל הקבוצה השנייה. לאחר בחינת הדילמה הראשונה, יש לסובב את הפלקט ולהתמודד עם דילמת ההמשך, שהיא מורכבת יותר.

דילמות

דילמה 1

דילמת הספורטאי העולה החדש מרוסיה כבעל זכות הצבעה

ולדימיר הוא קופץ במוט מצטיין, אשר עלה לארץ מאוקראינה לפני כשלושה חודשים. הוא איננו יודע עברית ועדיין אינו מכיר את ההמנון הישראלי. בינתיים, הצטרף ולדימיר לאימוני הנבחרת הישראלית לקראת אליפות אירופה הקרבה, ובקרוב יתחיל ללמוד באולפן.

לדעתכם, האם ולדימיר יכול לייצג את ישראל בתחרויות בינלאומיות?

בקרוב יערכו בחירות בארץ, ולדימיר צופה בתשדירי הבחירות בשפה הרוסית. אחת המפלגות מציעה לא לאפשר לעולים חדשים שנמצאים בישראל פחות משנתיים להצביע, בטענה שהם עדיין לא מכירים את הפוליטיקה הישראלית, ולכן הם נתונים להשפעתם של גורמים פוליטיים שונים.

האם יש לתת לוולדימיר להצביע בבחירות?

שאלות לדיון

- האם הקריטריון לייצוג ישראל ולהשתתפות בבחירות בה צריך להיות טכני (פרק הזמן שנמצאים בארץ) או מהותי (רמת ההזדהות עם מדינת ישראל, לדוגמה)?
- מה קודם למה – השתתפות בבחירות או ייצוג המדינה?
- כיצד אי-הצבעה יכולה להשפיע על תחושתו של ולדימיר כעולה חדש?
- אפשר להרחיב את הדיון בהעלאת נקודות נוספות:
- שאלת גיוס המידי של עולים.
- הוספת כיתוב ברוסית ואמהרית לשילוט הכוונה.
- ערוץ טלוויזיה ישראלי ברוסית.

דילמה 2

דילמת צנזורה בפרסומות ושידורים ביום כיפור

על שולחנו של יו"ר מועצת הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, הונחו כמה תלונות של נציגי הציבור הדתי במועצת הרשות השנייה בדבר פרסומות פרובוקטיביות. פרסומות אלו, כך נכתב בתלונות, פוגעות ברגשות הציבור הדתי ואינן מאפשרות לו צפייה חופשית בטלוויזיה.

דרישת המתלוננים היא לפסול פרסומות אלה לאלתר.

האם על יו"ר הרשות לפסול פרסומות אלו לשידור?

אחת המפלגות המתמודדות לכנסת הקרובה דורשת במצע הבחירות שלה לאפשר שידורים בטלוויזיה במהלך יום כיפור, בטענה שיש הרבה ישראלים שאינם צמים והם אינם צריכים לסבול בגלל כל השאר.

האם יש לאפשר שידורי טלוויזיה ביום כיפור?

שאלות לדיון

- האם יש צדק בתלונות שהוגשו ליו"ר הרשות, האם יש צדק בדברי הדורשים שידורים ביו"כ? בדבריהם? האם התחשבות ברגשות רלוונטית רק במקרה שמדובר ברגשות דתיים?
- האם רצוי ליצור תקדים ולהתחשב בדרישתם של המבקשים לקיים שידורים ביום הכיפורים?
- האם חקיקות בנושא צנזורה קשורות בהכרח לקונפליקט דתי-חילוני או שהן עניין ערכי-מוסרי כלל-חברתי?
- שמירה על יום כיפורים בארץ במתכונתה הנוכחית היא שמירה על צביון דתי או על צביון יהודי? אפשר להרחיב את הדיון בהעלאת נקודות נוספות:
- הפעלת תחבורה ציבורית ופתיחת מועדונים בשבת.
- נישואין אזרחיים או נישואים ברבנות.

דילמה 3

דילמת השר הערבי והשגריר הדרוזי

מר יוסוף קאיד, אלוף משנה במילואים, לשעבר קצין מצטיין בצה"ל, ראש מועצת בית-ג'אן, בעל תואר שני במדעי המדינה ובכלכלה, אדם מקצועי ואמין, מועמד להיות שגריר ישראל בוונצואלה.

האם מר קאיד יכול לכהן כשגריר ישראל?

ד"ר נעים חורי הוא רופא ילדים, ערבי-ישראלי, תושב יפו, חבר מועצת העיר תל-אביב-יפו.

כרגע הוא משובץ באחד המקומות הראשונים ברשימה גדולה (לא-ערבית) לכנסת. לאחר הבחירות, שבהן זכתה מפלגתו לרוב גדול, הוא מועמד להיות שר החוץ של ישראל.

האם ד"ר חורי יכול לכהן כשר חוץ?

שאלות לדיון

- עם איזו דילמה היה לכם קשה במיוחד להתמודד?
 - איזו דילמה הייתה מכעיסה או מקוממת במיוחד?
 - האם נתקלתם בעבר בדילמות דומות? איך בחרתם לפעול באותן סיטואציות?
- בשלב זה, יש לבחון את נושאי הדילמות בצורה רחבה יותר:
- על מי מוטלת האחריות להשתלבות חברתית של אזרחים המשתייכים לקבוצת מיעוט, עליהם עצמם או על החברה כולה?
 - אם האחריות (כולה או חלקה) מוטלת על החברה, כיצד עליה לגרום לשילובם של אזרחים המשתייכים לקבוצת מיעוט – בחקיקה, בחינוך, בדרך אחרת?
 - כיצד אתם רואים את היחסים בין המגזרים השונים בעתיד? האם זה תואם את עמדתכם בתחילת הפעילות?
- הערות:** מטרת היחידה היא להעלות כמה שיותר נקודות חיכוך וסימני שאלה, ולא לספק פתרונות או להגיע להסכמות. בכל מקרה, חשוב לא לערוך דיון מעמיק בכל אחת מהסוגיות, אלא להסתפק בהעלאת העמדות והתפיסות השונות.

סיכום

דבר הנשיאים

בכל הפעילויות, ייקרא הקטע שלהלן – הלקוח מדברי הנשיאים: הנשיא היוצא שמעון פרס והנשיא הנכנס ראובן ריבלין, אשר בקיץ הקודם יצאו בקריאה ציבורית משותפת:

מדינת ישראל הדמוקרטית מקדשת את הזכות המוסרית לחיים ואת הזכות השווה להיות שונה... עלינו להבין שאין לנו דרך אחרת מלבד החיים המשותפים... זה הזמן לבחור בדרך המשותפת. זה הזמן למצוא את המאחד ולא את המפלג. זה הזמן להאמין ביכולתנו לחיות כאן על האדמה הזאת. אין לנו אפשרות אחרת, אין לנו אפשרות אחרת... זה בידיים שלנו.

(שמעון פרס וראובן ריבלין, "אנחנו נזעק בשמם", **ידיעות אחרונות**, ט' בתמוז תשע"ד, 7.7.2014)

לאחר הקריאה יתקיים דיון בנאמר:

מה דעתכם על דברי הנשיאים?

כיצד מיושמים דברים אלו בחברה הישראלית?

הציעו פעילות כיתתית, שכבתית או קהילתית ליישום רוח יום אחדות ישראל ודברי נשיאי המדינה.

תמונת סיום

בסיום הפעילות, הכיתה תצטלם עם הכיתוב "שונים ביחד – יום האחדות 2015, תשע"ה". התמונות יועלו לאינסטגרם עם התיוג #unityday

בין התמונות ובין הכיתות המעלות תיערך הגרלה:

פרס ראשון: יום פעילות בירושלים "החברה הישראלית – שונים יחד" בהנחיית מנחי גשר, כולל משימת צילום "ירושלים פנים רבות לה", סדנאות, הרצאות [לבחירת בית הספר – עם מגזרים שונים /אוכלוסיות מיוחדות וכו'] ועוד.

פרס שני: יום פעילות בבית הספר "החברה הישראלית – שונים יחד" בהנחיית מנחי גשר, כולל סדנאות, הרצאות [לבחירת בית הספר – עם מגזרים שונים /אוכלוסיות מיוחדות וכו'] וצפייה סרט מבית "קרן גשר לקולנוע".

פרס שלישי: יום פעילות בבית הספר – סדנאות בהנחיית מנחי גשר כולל צפייה ועיבוד סרט מבית "קרן גשר לקולנוע" ועוד.